

Кобилянська Алла

к.е.н., доцент, професор кафедри агрологістики та управління ланцюгами постачань
Харківський національний технічний університет
сільського господарства ім. Петра Василенка
м. Харків

МЕГА-РЕГІОНАЛЬНЕ ОБ'ЄДНАННЯ ШОС В МЕРЕЖЕВому ГЛОБАЛЬНОМУ ЕКОНОМІЧНОМУ ВРЯДУВАННІ

Основною метою функціонування Шанхайської організації співробітництва (ШОС) є розвиток сприятливого середовища для торгівлі та інвестицій, яке невідмінно призведе до вільного руху товарів, капіталу, послуг та технологій. Досягнення цієї мети, в свою чергу, вимагає модернізації транспортної та комунікаційної інфраструктури та розвитку енергетичних систем [1, с.14].

Діяльність ШОС охоплює широкий спектр питань, які згруповано навколо трьох основних сфер: політика та безпека, економіка та торгівля, культура та гуманітарне співробітництво [2]. Причому саме економічним питанням відведене визначальне місце самою організацією. Наприклад, тільки в 2018 році товарообіг між країнами-учасницями ШОС зріс на 17% [3].

Загалом укріплення економічних зв'язків всередині ШОС побудовано на впровадженні Програми з багатосторонньої торгівлі та економічного співробітництва країн-членів ШОС на період до 2035 року та Угоди з міжнародного автомобільного транспорту [4].

Водночас, зазначається, що важливим аспектом діяльності організації є забезпечення стабільності в регіоні шляхом проведення антитерористичних, безпекових та інших заходів [5]. Втім, безпекова складова становить важливу частину економічної ефективності зовнішніх зносин між країнами, що в тому числі зазначено в Програмі з багатосторонньої торгівлі та економічного співробітництва ШОС на період до 2035 року [3].

Що стосується розвитку глобальних мереж створення вартості в контексті функціонування ШОС, то варто зазначити визначальну відмінність цього МРО: в багатьох країн-учасниць об'єднання немає власного виходу до моря. Тому розвиток інфраструктурних проєктів, відіграватиме значну роль в розвитку підприємництва побудованого на міжнародній виробничій кооперації.

На відміну від інших мега-регіональних угод, в ШОС чи не в єдиній з мега-регіональних угод та об'єднань промовисто втілено мережевий підхід у цілковитій його складності та неоднозначності. Країни-учасниці організації мають різні статуси- члени, спостерігачі, партнери з діалогу. Це, в тому числі, визначає нерівнозначність механізмів впливу на процес прийняття рішень. Більше того, країни-учасниці демонструють вкрай нерівномірний економічний розвиток. Втім, в абсолютних економічних термінах та відносних гео-політичних термінах, в організації неформальне лідерство закріплено за Російською Федерацією та Китаєм, це знайшло своє відображення і в тому, що згідно з установчими

документами в якості офіційних мов ШОС визначено російську та китайську.

Різномірний підхід мережевого управління втілено і в тому, що співпраця та координація діяльності організації відбуваються одночасно шляхом регулярних зустрічей глав держав, глав урядів, міністрів іноземних справ, керівників міністерств та відомств (так, наприклад, міністрів транспорту, міністрів, які відповідають за зовнішньоекономічну діяльність, зовнішню торгівлю, тощо), національних координаторів. Територіально окрім централізованого регулювання створено передумови для регулювання на рівні окремих адміністративно-територіальних одиниць країн-учасниць, що відбувається на платформі Форуму глав регіонів. Існує і інший вимір в координації та регулюванні діяльності ШОС, так на рівні ділових кіл співробітництво в межах організації забезпечується Діловою Радою ШОС та Міжбанківським консорціумом ШОС (до якого, втім, входять центробанки країн-учасниць) започаткованим ще в 2005 році.

Діяльність ШОС та її місце в глобальному економічному врядуванні, незважаючи на географічний потенціал і дійсно мега-регіональний характер об'єднання, все ще носить декларативний характер та обмежується діями в межах одного регіону.

Самі посадові особи ШОС обережно використовують слово "інтеграція", коли говорять про порядок денний ШОС. Це відображено і в тому, що порівняно з іншими міжнародними угодами, положення більшості документів ШОС більше схожі на преамбульні, аніж на предметні пункти, представляючи собою спробу привернення уваги саме до збіжності в позиціях урядів, а не до розбіжності [6].

Список використаних джерел

1. Akiner Sh. The Shanghai cooperation organisation: a networking organisation for a networking world. 2010. URL: <https://www.globalstrategyforum.org/wp-content/uploads/The-Shanghai-Cooperation-Organisation.pdf>
2. SCO official web-site. 2020. URL: <http://rus.sectsc.org/>
3. SCO official web-site. SCO states are strengthening trade and economic cooperation. 2019. URL: <http://eng.sectsc.org/news/20190926/583587.html>
4. SCO official web-site. Geneva: SCO-UNECE high-level event. 2020. URL: <http://eng.sectsc.org/news/20200229/634853.html>
5. Yu Sui .SCO can help improve global governance. China Daily. 2020. URL: <http://usa.chinadaily.com.cn/a/201906/13/WS5d018882a310176577230d8b.html>
6. Dovgalyuk O. SCO-style economic cooperation: Treading slowly. 2019. URL: <https://www.lowyinstitute.org/the-interpretor/sco-style-economic-cooperation-treading-slowly>

